

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících.

Je rozdělen do dvou fází:

- období – 1. – 3. ročník
- období – 4. – 5. ročník

Obsahem tohoto vyučovacího předmětu jsou tři části:

- Komunikační a slohová výchova (zahrnuje čtení i psaní)
- Jazyková výchova
- Literární výchova

V jednotlivých ročnících jsou tyto části děleny takto:

1. ročník – 9 hodin (všechny části prolínají ve všech hodinách)
2. ročník – 10 hodin (JV – 4 h., KSV – sloh 1 h., čtení 3 h., psaní 1 h., LV – 1 h.)
3. ročník – 9 hodin (JV – 4 h., KSV – sloh 1 h., čtení 2 h., psaní 1 h., LV – 1 h.)
4. ročník – 7 hodin (JV – 4 h., KSV – sloh 1 h., čtení ½ h., psaní 1/ h., LV – 1 h.)
5. ročník – 7 hodin (JV – 4 h., KSV – sloh 1 h., čtení ½ h., psaní ½ h., LV – 1 h.)

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura směřuje k :

- ovládnutí základních jazykových jevů pro dorozumívání v ústní i písemné podobě
- osvojování a rozvíjení čtenářských schopností
- využívání různých zdrojů informací – např. slovníky, encyklopedie, katalogy

Formy a metody práce podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- vyučovací hodiny propojené s činnostním učením
- skupinová práce
- vyučovací hodiny u interaktivní tabule, u PC
- školní projekty

Předmět Český jazyk a literatura souvisí s těmito vyučovacími předměty:

Matematika – čtení s porozuměním (správné přečtení a pochopení zadaného úkolu), tvoření slovních úloh, tvoření otázek a odpovědí, hra na obchod, ...

Prvouka – čtení textu, vytváření krátkých souvislých projevů na daná témata (z přírody, rodiny, ze života lidí), návštěva pošty, knihovny, MÚ, psaní dopisu, přání, telegramu,

Vlastivěda – vznik písma, výroba papíru, knih, období českého obrození (prosazování českého jazyka), státy, národnosti (správné psaní počátečních písmen), ...

Přírodověda – vytváření souvislých projevů na různá daná témata z přírody, práce s encyklopediemi, s PC (vyhledávání informací), ...

Výtvarná výchova – doplnění textu obrázkem, vytváření obrázkové osnovy, ...

Hudební výchova – říkadla, básničky (rytmus), ...

Předmětem prolínají průřezová témata:

OSV: osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání (cvičení pozornosti a soustředění, dovednost zapamatovat si), seberegulace, sebeorganizace (cvičení sebeovládání, organizování vlastního času, plánování učení (, kreativita) pružnost nápadů, tvořivost v mezilidských vztazích, originalita nápadů), sociální rozvoj – poznávání lidí (vzájemné poznávání se ve třídě, ve skupině, tolerování odlišností), mezilidské vztahy (pečovat o dobré vztahy ve třídě, ve skupině, pomoc druhým, respektování druhých), komunikace (komunikace

v různých životních situacích, prosba, omluva, pozdrav, žádost, technika a výraz řeči, cvičení aktivního a pasivního naslouchání), morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti (dovednost řešit problémy, rozhodování z hlediska různých typů problémů, zvládání učebních problémů), hodnoty, postoje (analýza vlastních i cizích postojů a hodnot, jak se projevují v chování lidí, vytvářet povědomí o odpovědnosti, spravedlivosti, spolehlivosti, respektování, pomoci, ...).

VDO: občanská společnost a škola – demokratické vztahy ve škole, způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy, vztahy mezi žáky, mezi učiteli a žáky, spolupráce školy s městským úřadem a s místními institucemi, vedení k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů, prohloubení schopnosti aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování, občan, občanská společnost a stát – občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti), úloha občana v demokratické společnosti, principy soužití s minoritami, výchova k úctě k zákonu, učit sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti, vedení k ohleduplnosti a ochotě pomáhat druhým.

EGS: Evropa a svět nás zajímá – zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, naši sousedé v Evropě, život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice národů Evropy, rodinné příběhy, objevujeme Evropu a svět – život Evropanů, styl života v evropských rodinách, srovnání s životem u nás

MKV: kulturní diference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti, respektování zvláštností různých etnik, znalost některých základních pojmů – kultura, etnikum, identita, diskriminace, rasismus, národnost, netolerance, ..., lidské vztahy – vzájemná tolerance, schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných skupin, komunikovat s těmito skupinami, schopnost žít s nimi, rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti, nést odpovědnost za své jednání, uplatňování principu slušného chování, umět se vžít do role druhého, ...

EV: lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí – výchova k životnímu prostředí, uvědomění si důsledků lidských činností na prostředí, doprava a životní prostředí (druhy dopravy a ekologická zátěž, průmysl a životní prostředí, zemědělství a životní prostředí (ekologické zemědělství), odpady, ochrana přírody a kulturních památek, projekt Den Země, ekosystémy – les, pole, vodní zdroje, lidské sídlo (město, vesnice (- krátkodobé projekty (např. LES – čtení, sloh, prvouka, přírodověda, výtvarná výchova, hudební výchova – vše o lese).

MV: kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – využívání médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy, naplnění volného času, výchova k výběru kvalitních pořadů, literatury, tisku, hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením, různé typy sdělení, jejich rozlišování (reklama, zpráva, inzerát, ..)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učitel vede žáky ke stálému zdokonalování čtení
- vytváří podmínky pro získávání dalších informací potřebných k práci
- stanovuje dílčí vzdělávací cíle v pravopisu
- žáci jsou motivováni k aktivnímu zapojování se do vyučování a k tvořivé činnosti

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k výstižnému a kultivovanému projevu
- k naslouchání a respektování názorů druhých
- umožňuje žákům hovořit o poznaných souvislostech a zkušenostech z jejich života
- žáci dokáží prezentovat své myšlenky a názory

Kompetence k řešení problémů

- žáci navrhnou různá řešení problémů, dokončí úkoly a zdůvodní své závěry
- žáci si vzájemně radí a pomáhají
- žáci postupují od jednoduchých problémů ke složitějším
- učitel hodnotí práci žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- vede je k práci s chybou

Kompetence sociální a personální

- učitel organizuje práci ve skupinách, aby žáci spolupracovali, vzájemně se domlouvali a respektovali se při řešení problémů
- učitel vede žáky k vzájemné toleranci a zodpovědnosti za plnění společného úkolu
- žáci si pomáhají a jsou schopni o pomoc požádat
- žáci respektují pokyny učitelů, dodržují daná pravidla

Kompetence občanské

- učitel vede žáky k vzájemnému slušnému chování bez hrubostí a násilí
- ke snaze si mezi sebou pomáhat, uznávat se a oceňovat nápady druhých
- ke snaze o co nejlepší plnění svých povinností i uvědomování si svých práv

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k organizování a plánování učení
- k vyhledávání různých zdrojů informací
- učitel požaduje dodržování dohodnuté kvality práce, postupů, termínů